

Gadījuma dzejoli

**Kārlis
Draviņš**

Kārlis Draviņš
GADĪJUMA
DZEJOLI

Kārlis Draviņš
(1901—1991)

Gadījuma dzejoļi

**Kārlis
Draviņš**

«A.Pelēča lasītava» 2002

Izdevums sagatavots ar
Stendes pilsētas domes,
Lībagu un Ģibuļu pagastu
padomju atbalstu

Māra Arbidāna
mākslinieciskais iekārtojums

Zigurda Kalmaņa
teksta apdare

Raimonda Ivanova
fotoattēli

© «A.Pelēča lasītava», 2002

© R.Ivanova fotoattēli

Zigurds Kalmanis

Ievadvārdi

Pirms 100 gadiem, 1901.gada 30.decembrī Pastendes (vēlāk Stendes, tad Ģibuļu) pagasta Peķos dzimis literatūrvēsturnieks un valodnieks KĀRLIS DRAVIŅŠ.

Zinātnieks mācījies Stendes Ģibuļu pagastskolā, vēlāk Talsu elementārskolā. Tēvam trūcis līdzekļu dēlu tālākai skološanai, tāpēc jauneklis agri sācis strādāt dažādus peļņas darbus. Papildinājis zināšanas pašmācības ceļā, 1921.gadā K. Draviņš ieguvis pamatskolas skolotāja tiesības un četrus gadus mācījis bērnus Dursupes un Tāšu skolās. LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes Baltu filoloģijas nodaļu viņš beidzis 1938.gadā, studiju laikā piedaloties studentu zinātniskajā darbā, aktīvs studentu organizācijas «Ramave» biedrs, kādu laiku arī tās vadītājs. Pirmā K.Draviņa zinātniskā publikācija ir rakstu krājumā «Filoloģijas materiāli» (1933) publicētais raksts «Stendes vecie uzvārdi».

Studentu «Ramave» izdeva rakstu krājumu «Ceļi», kur K. Draviņš bija viens no krājuma sastādītājiem un autoriem. Pēc studiju beigšanas K. Draviņš sagatavojās zinātniskajam darbam un izturēja doktora pārbau-dījumus, tādēļ 1940.gadā viņu izraudzīja par Tartu universitātes latviešu valodas lektoru. Latvijā K. Draviņš atgriezās 1944.gadā, tad kopā ar sievu Veltu (dz. Rūķe) devās uz tēva mājām un tālāk uz Ventspili. No turienes Draviņi bēgļu laivās pārcēlās uz Zviedriju, kur apmetās Lundā. K. Draviņš strādāja Lundas universitātes Slāvu filoloģijas institūtā, daudz publicējās latviešu, zviedru, vācu un dāņu zinātniskajos izdevumos. Viņa vadībā (1966—1986) arī emigrācijā iznāca rakstu krājums «Ceļi».

Kārlim Draviņam ir pētījumi leksikoloģijas, fonētikas un citās valodniecības nozarēs, viņš atklājis daudz iepriekš neapzinātu materiālu par Latvijas vēsturi, kultūru un latviešu literatūru, publicējis rakstus par Jāni Jaunsudrabiņu, Aspaziju, Stendes novada dialektoloģiju, etnogrāfiju un vēsturi. Par darbu «Georga Elgera evaņģēliju un epistulu tulkojumi latviski» (*Evangelien und Episteln ins Lettische ubersetzt von Georg Elger.— Lund, 1961.— s.152*). K.Draviņš 1961.gadā saņēmis Krišjāņa Barona prēmiju.

Kārlis Draviņš miris Zviedrijā, Lundā 1991.gada 18.janvārī, bet 1991.gada 14.septembrī urna ar K. Draviņa pelniem pārapsedīta Stendes Bungu kapsētā blakus dzimtas piederīgajiem. Apgāds «Jumava» 2000.gada pavasarī izdevis K. Draviņa grāmatu «Kurzemē aizgājušos laikos». Par šo darbu Kārlim Draviņam pēc nāves, 2000.gada 18.novembrī piešķirta Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda Goda balva.

Par iespēju apkopot Kārļa Draviņa uzrakstītos dzejoļus jāpateicas viņa dēlam Dainim Draviņam, kurš tos uzticēja «Aleksandra Pelēča lasītavai». Talsiem veltītu dzejoļu ciklu Kārlis Draviņš pats kārtojis izdošanai 1968.gadā, izvēloties pseidonīmu Sāms Silvidus, jo, kā pats raksta vēstulē Uģim*, negrib izpaust autora īsto vārdu. Tekstā iespējami saglabāta autora rakstība. Dzejoļu kopa «Kādi gadījuma dzejoļi» aptver visus Daini Draviņa ģimenei zināmos Kārļa Draviņa dzejoļus, kas rakstīti laika posmā no 1927. līdz 1987.gadam. Stendes novada izloksnē rakstītie teksti pielāgoti izrunas formai, jo tehniskās iespējas neļāva izmantot oriģinālā lietotos dialektoloģijas apzīmējumus.

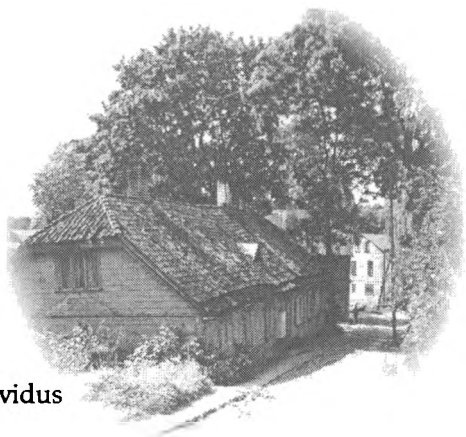
Latviešu literatūras pētniekiem Kārļa Draviņa dzeja līdz šim brīdim nav pazīstama, jo tā rakstīta īpašos autora emocionālo noskaņu brīžos, vairāk paša sentimenta un pārdzīvojumu izteikšanai uz ierastās baltās papīra lapas.

Filologi krājumā atradīs sešus košā Stendes novada izloksņē rakstītus darbus un dažus veltījumus Latvijas kultūrvēsturē vairāk vai mazāk pazīstāmām personībām. Zinātnieka intelektuālā mantojuma izpētē vēl daudz darāmā, jo viņa darbu bibliogrāfijai pievienojama pēdējo gadu publikācijas, savu laiku gaida plašā sarakste. Benjamiņa Jēgera sastādītajās grāmatās «Latviešu trimdas izdevumu bibliogrāfija» saskaitīju vairākus desmitus Kārļa Draviņa publikāciju. Žurnāls «Baltu Filoloģija» 2001.gada X numura 207.—234.lapaspusēs publicējis B.Jēgera rakstu par K.Draviņu un bibliogrāfiju no1921. līdz 2000. gadam.

Kārļa Draviņa simtā dzimšanas diena ir labs iemesls tuvāk un dažādāk iepazīt ievērojamo latviešu kultūras darbinieku.

Dižstendē, 2001.gada oktobrī

* Ugis — Hugo Skrastiņš (1914—1999), žurnālists (pseud. K.Strūga), mākslas fotogrāfs, redaktors (arī žurnālam «Tilts» Minneapolē, A.S.V.), «Ramaves» biedrs

Sāms Silvidus

Talsi

1909

Bai, cik te gan nav māju!
Un baznīca — augsta kā priede!
Kādi tie nami lieli
un glāžu rūtis tik platas...

Nevar saprast, cik bodes;
no katras nāk citāda smaka.
Ož daža kā mātes priekšauts,
un cita pēc vectēva pīpes.

Bai! Kādas briesmīgas trepes iet kalnā!
Ja tur krist sāk, velties no augšas?
Un otrā pusē cits kalns —
kā desmit kraujas
mūsu upmalā cita uz citas!
Kāds tas savāds, tāds plakans...
nu taisni kā milzenis kāds
to līdzinājis ar roku...

Bai, kā taisa tos Talsus:
ezers te, ezers tai pusē!
Te bail iet vienam:
var pazust pavisam —
cik te nav ielu!
Kāpēc Talsus taisa tik lielus?

1919
Ar Latvijas sauli pie pierēm,
ar šautenēm plecos, klusi
tur mūsu brāļi iet...

Jau sprēgā tālu aiz kalniem
kā paegli...
Nebūt vai būt
tev, jaunā latviešu valsts?

Gar laukiem, gar ozoliem veciem
šurp zilgas rindas slīd.
Lodes, lodes
no augstās dārza kraujas
ber pretīm ātršāvējs drošs!

Klāt jau zilganie pulki,
baigi bari nāk.
Tur sasietu latviešu zēnu
Nāve bez svārkiem ved.

Kur Latvijas karogs cēlies,
nu soļi dzelžaini kaudz;
plīst stikli, granātas sprēgā...
— Lai izšķīst šī zemnieku valsts!

Ar Latvijas sauli pie pierēm,
ar caurām pastalām kājās
tur mūsu brāļi iet...

Kā paegļi šautenes sprēgā,
kā negaisā dūmos drūmst gaiss
un pretī ar ārprāta steigu
met nāves ātršāvējs.

Tad ceļi iesāk dārdēt;
steidz rindām ores prom —
ar nāves bērējiem nikniem,
prom ar zilganiem, prom!

Pār kalnu ozoliem ausma
sidrabu sijāt sāk;
ar Latvijas sauli pie pierēm
tur mūsu brāļi nāk.

Pland karogs sarkanbaltsarkans:
— Zel, plauksti tu, latviešu valsts!

1929

— Kā čurkstes birst puikas no skolas;
tā smējāties mēs arī tad!
— Vairs neskriesi palaidņu baros,
vairs nekliegsi klasēs kā tad...

— Šie zagļus un ķērājus tēlo;
tā slēpāties mēs arī tad!
— Ar studenta cepuri galvā
zem krūmiem vairs nelīst kā tad...

— Tur Tiguļu ozoli dižie;
kā lodes tos kapāja tad!
— Vairs necirsties svinam to stumbros,
vairs asinīm neplūst nekad!

1939

— Vēl pazīsti kāpnēs še, stāvajā kalnā?
— Cik reižu mēs svīlpdami šļūcām te jāšus!
Kā kapsētā pretīgs nu klasē tev klusums,
kad skaidro tu muļķīgos kubsakņu kāšus...

— Vēl pazīsti sagriežto solu šai vietā?
— Te sēdēji sasarcis toreiz ar Gusti!
Uz skatuves dēļiem var starot nu viņa,
tu kūtrumā ložā pat nepakusti...

— Vēl pazīsti ceļus pa kraujām šai dārzā?
— Cik skūpstu ar Austru un Mirdzu še mijis?
Vai alus miekšķētā plikpaura galva
maz atminēt spēj, kas te aprīļos bijis?

1949

— Tev jāsaprot! Jāsaprot! Jāsaprot!
Ir jānāk jaunai, citai, lielai dzīvei!
Labākai, pilnīgākai, diženākai!
Jāpazūd izmantotājiem, verdzinātājiem,
sviedru dzērājiem,
asins sūcējiem, ļaužu kāvējiem!
Jaunam laikam jānāk, un tas nāks!
Mums ceļu rāda liels un varens valstsvīrs;
tik liels neviens nekad nav bijis!
Lai mīlam viņu!
Viņa vārds lai cildināts!
Tas paliks slavēts mūžam!
Liels mūsu skolotājs un tautu tēvs,
tautu tēvs!

— Ak!

Gadu simtu rindas — tikai viegla vēsma,
kas pār egļu smailēm augstu zūd un zūd;
tavu dienu gaita — launagstundas dvesma,
sīkā smilgas skarā ko uz mirkli jūt...

1959

Es atvados no tevis,
mana mīlā, zaļā pilsēta!...

Pār taviem sarkaniem jumtiem
līdz bezdelīgām
aizvizēja gaiši kādi jaunības sapņi
uz neatgriešanos...
Te aizslidēja dūmakās tālās
kādas mīļas sejas
uz neredzēšanos.
Te aizgaisa pār zilganiem egļu mežiem
cerības kādas
uz nepiepildīšanos.
Tavos kalnos izsāpēja kādam kur dziļi
mīlas slāpes
ar neveldzēšanos...

Es atvados no tevis,
mana mīlā, zaļā pilsēta!...
Tu esi un būsi,
un ziedēsi
ķiršu kupenās, ābeļu sniegos...
Tu būsi... Bet es iešu tālu.
Būs skujām bārstīts viņš ceļš...

Ardievu, pilsēta skaistā,
mana mīlā, zaļā pilsēta!

1969

Ak, es tos tālos laikus jau redzu,
kas sarauc tavus zaļos ezerus,
norauj tavus kalnus,
piesviež tavas lejas;
es redzu jau milzeņus augstus,
kas atnākuši tev pāri
ar bāliem betoniem,
ar pārdrošiem balkoniem,
ar zeltu, kas gailēs
varenās smailēs.

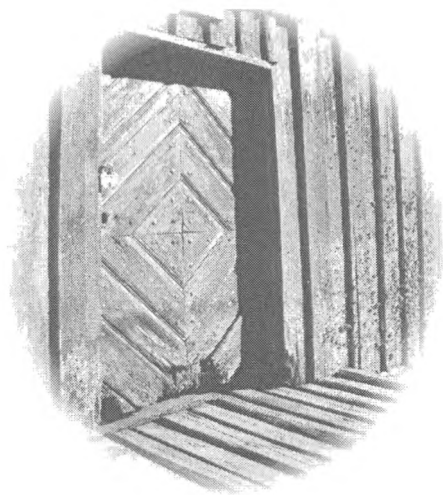
Bet vēl pa vidu
daudz mazu bērnu
smiedamies kūleņo zālē,
daudz jauku zēnu
tā skums vēl un sapņos,
kā sapņojām mēs,
ejot Tiguļu kalnos.

Bet tad tu nāksi, nāksi,
lieliskā,
ar varenu ritmu
betona milžos,
ar zeltu, kas gailēs
augstajās smailēs.

Tikai pilskalns tavš senais,
zaļvelēnapainots,
pavasarpieņots
sapņos tev vidū
kā zaļa acs.

Pilsēta lieliskā
šalkos un kūšās,
bet pilskalns tavš sapņos
kā aizvērtā acs,
kā zaļā senmūžu acs
starp zeltiem, kas gailēs
varenās smailēs.

1966.gada 28.oktobrī

Kārlis Draviņš

Kādi gadījuma dzejoļi

Dziļas slāpes mums dotas.
Naktīs un klusumā tvīkst
Mūsu būtne pēc prieka,
Laires, mīlas un — dailes...

1927. gada 1. septembrī

Mūžības gaisma

Žvārkstona, svilpieni, auri
Augšup no bulvāriem skrej;
Klusu un cildēnu gaismu
Mūžīgie zvaigžņāji lej...

Smieklīgās rūpuļu alkās
Muļķīgais pūlis še mīt;
Nestājas spīdekļu kopām
Dievišķais starojums lit.

Niecīgu brīdi še dedzis,
Cilvēks par putekļiem gaist;
Bezgala dziļumos mūžam
Liesmainie zvaigžņāji kaist.

Sērmūkšai

Pavasāros sidrabs,
Rudeņos tīrs zelts
Tavos kuplos zaros
Bagātīgi celts.

Man tāpat kaut būtu,
Mūžs lai nezūd velts,
Domu gaišais sidrabs,
Darbu greznais zelts!

Tavas dienas

Mīļajam draugam docentam
Kārlim Plukšam' mājas grāmatā.

Gadu simtu rindas — tikai vēja elpa,
Kas caur augstiem zariem zūz un tālāk iet;
Mūžam skaista zvēro zilā zvaigžņu telpa,
Upju krastos zeme mūžam jauna zied.

Tūkstošgadu rindas — tikai viegla vēsma,
Kas pār egļu smailēm augstu zūz un zūd;
Tavu dienu gaita — launagstundas dvēsma,
Sīkās smilgu skarās ko uz mirkli jūt...

Rīgā, ap 1942. gadu

*Kārlis Plukšs (1906—1945) — Latvijas Universitātes
ģermāņu filoloģijas docents, «Ramaves» biedrs

...Mēs bijām tie, kam patika vēl dzejas
Un gara daiļums miera gadu simteņos —
Bet pieredzējām bezgalīgās ložmetēju rejas
Un asiņainas zarnas tanku riteņos...

Vēstulē Zālīšiem, 1945. gadā*

* Herberts Zālītis — filologs (dzīvo Stokholmā).
Nellija Zālīte — pianiste (mirusi Stokholmā). Abi
dzīvesbiedri ir ramavieši, dzimuši ap 1915. gadu

Pirmais marts

Ramaves gada svētkos.

No darba ceļu seju
Es tālas jausmas skārts:
Ar atkusni un vēju
Klāt nācis pirmais marts.

Daudz rindā nu jau gadu,
Kopš cēlās draugu spiets —
Reiz pievakari kādu
Bij atkal kopā iets.

Tur Vija, skatu spožu,
Tur Alvis, dziļš un lēns,
Draugs Jānis, gaitu drošu,
Un Oskars, krietnais zēns...

Ar domu — latvju druvā
Reiz skaidru sēklu sēt —
Mums šķīta, pulkā tuvā
Būs daudz vēl piepulcēt.

Tad traucās kājās Jānis,
Bilst: «Dārgs mums ceļams nams,
Zaigs zaļzeltbalts* tam jānes,
Zeltspārēm spārējams.

Gan dzejas ziedam liegam
Tais sienās bikli viest,
Gan skanēt dziesmai priekam,
Gan dižiem darbiem briest...»

Mēs ticējām... Jo sapnis
Tam pavadonis drošs,
Kas uziet dzīves kāpnēs
Vēl jauns un nezinošs — —

Daudz nāca klāt mums pulkā,
Daudz slavas bij tam dots.
Sākts nemirstības spulgu
Tam namam pareģot — —

Nu asins dvingu nīknu
Vējš zemju zemēs sviež;
Mēs izkaisīti tikām,
Kā dūnas, vējš ko griež.

Gar Elbu gurds dažs staigā,
Dažs šahtu vergos nīkst,
Cits Kamčadalu taigā
Pie dūkstīm padzert līkst...

Un kādās ārēs bijis
Dažs draugs ir stundā tai,
Kad ģimdams nočukstējis:
«Būs dzīvot Latvijai...»?

Pret sauli vēršu skatu
Es, tālas jausmas skārts —
Zūz kādu svētu vārdu
Man ausīs pirmais marts.

*Fāģeršē bēgļu nometnē pie Stokholmas,
1945.gada 1.martā*

* organizācijas «Ramave» krāsas

Dižajos Maksniekos

Docentam Kārlim Zivertam*,
ierakstot Stendes izlokšnes 3.grāmatā.

..Zem svētkiem appuškotiem dziedriem
Brēc vijoles, plāns mīdīts trīs —
Pēc darba dienām, melliem sviedriem,
Nu atkal tikušies ar biedriem,
Smej jaunie, sirmiem smaidot līdz...

Jau valodu Gusts skaldīt skalda,
«Dzer!» saimnieks vēl tam krūzi sniedz...
Cērt kliegdams dūzi Pičs uz galda;
Reibs skurbums puišu barā valda,
Dūc pulks, līdz naktī aptumst riets...

1958.gads

* Kārlis Ziverts (1907—1961) no Stendes,
tagad Ģibuļu Dižmaksniekiem

V.Vizma*

Dziesmu svētkiem beidzoties

Tā ir atvadišanās uz mūžu...
Gan mēs vēl runājam par tikšanos,
Par kādu klusu kopēju vakaru jūras malā...
Bet mēs zinām:
Nekad vairs netrīsēs mana mazā plauksta
Tavā stiprajā sauļā.
Nekad tu vairs nenolieksies pār mani,
Lai skūpstītu manu krūšu maigos galus.
Klāt ir stunda,
Sentimentāli tik daudzkārt aprakstītā.
Mēs vairāties tādi būt,
Bet es varētu raudāt rūgti.
Mēs izliekamies lepni un stingri,
Bet viss tas velti.
Šīs sāpes neizsāpēs.

*Jānim A. ** (7.08.77. Londonā)*

* Viens no K.Draviņa pseidonīmiem

**Jānis Andrupis (1914—1994) — publicists, izdevējs
(Londonas Avīze, Ceļa Zīmes u.c.), «Ramaves» biedrs

Bargais laiks

Tveice stingst pār druvām, visas vēsmas dus,
Nekustīgas vēro niedres ūdeņus.

Aizmigušos ceros putni vidžot stāj,
Aizezeri tālo mākonkalni klāj.

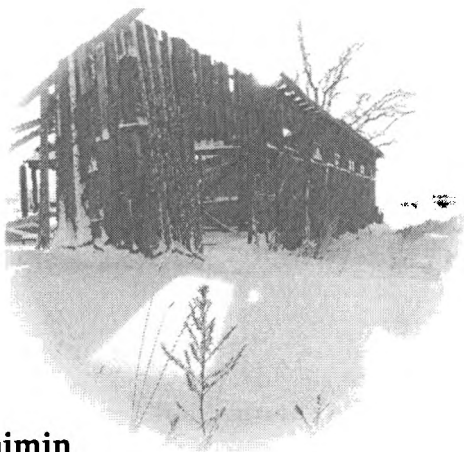
Padebešu milži gausi augšup lien,
Sauls dimantrīpa tumšās miglās brien.

Pēkšņi ugunsrīkste mežu galus sit,
Smagi pārkonrati pāri kalniem rit.

Notrīs, sajūk gaisi, vētra šurpu šalc,
Brāžas ličiem pāri krusas negaiss balts.

Oši sten un liecas, lapas trūkst un skrej,
Tumšas, smagas straumes padabeši lej.

Zibšņi krustiem cērtas, debess dārd un krāc!
Baiga varenība! Drausmas, skaistums kāds!

Vecie kaimiņ

— Tou i tās meits... Nu, ka puķs, ka maguons.
Tām suoļ tig šnell, tā staīga stīrns!
Ka māk tās dziedat, ka tik tām smieties!
Un darbuos? Nu skāidr ka spēlitas iēt...

Bet nau uz lab, nau. Es šuo tuo var vērat:
Mans Andreis ir juoņim tads bedīgs, tads kluss.
Un Kristaps, tas palīcs pavisam juocīgs,
Bet Mārtiš — uz jūs pus ven skatas un puš...

— Boī! Acminies, kaimiņ! Mums pašim bi labak?
Ka tou bi a Līzen? Tu bi ta ka slims!
Es? Ar Dandruvas — put un vaīde,
Un duoma, ka Ječen peic tulīt a mīrs!..

— Bet mums kauč kas jadar! Vislabak tulītas!
— Nu kuo tad? Andreis? Grib Ann! Nu ta duos!
Un Kristaps? Grib Jūlen! Un Mārtiš? Grib Marten!
Duos katrim mājs! Pīrks trešajim trešs...

Mazais cileciš abeļdarza

1.

— Memmiņ, es bi darza...
Dižais akmens, viš viscaūr saūle.
Man sil pedam apukš...
Viš bi ka tous ruoks silts.
Man bi žēl,
Bi žēl uz viņ stāvet.

2.

— Es gule tur apukš kuokim...
Bet caūrum i abelam lapam;
Nāk saūlit pa caūrumim iekša:
Ik uzpuš vēš,
Ik skatas saūlit uz manim,
Ik neredz man acs vaiš nekuo.

3.

— Pricens, tas teic: tur i lidek,
Tur grāve, tur apukš tilt...
Apukš tilt i tumš.
Tur tumšuma, tur dziva lidek.
Tā bernis rii... Norii, beigts!
Visim i bail...
— Un tou a?
— Man a!

4.

— Kad liēls, tu bus kaleis vo darznieks?
— Man darza bus salds abels,
— Salds ven...
Un apkart gar žuog bus iēvs,
Tūkstuoš iēvs man bus,
Un visam seides es zaruos

Un eides uogs...
Es eides, es duos a citim,
Nabagim, nav viņim, tiēm...
Tiēm duos es uogs liēlam krūzam...

Peic gadim satiekuoties

— Mēs akal satikušies, Anniņ!
Ka iēt?
Ka iēt var veca meita pie semniek...
Semnieks gan labs... Ja...
Bet paldies tou par Jančēn!
Nu dižs, nu iēt jo skuola...

— Tou vel vens?
— Tas mīlīgs meitiš. Viš i mans prieks.
Puīk, tas jo peic tevīm:
Cenrs un ātrs, un traks...
— Vo tou nav grūt?
— Grūt?... Tu jo neprece mān.
Un kuo es ar? Vaļniek meit un tukšnieks...
— Bet tagads?
— A tagads tu nepreces mān —
Vec meit a divim bernim. A divim..
Bet — paliec pie manim šuo nakt!
— Tu duoma?
— Paliec!
— Ne es vaīs tagads ta traka,
Ne tou vaīs i vaig ta ka ruozs.

Salns rit elēgij

... It visim januobirst mums kada ruden salna,
Ir smilg pļaus, liēp kraul jaatstaj. Jaatstaj.
Un it ka vaiņags nenuopits aiz mums kas paliks —
Kas ilg izilgats, tig bezgalig mums dargs.
Ka atraiseisas zaļ nast ta irs un tal paliks
Vis, kas tig dargs, Tig dargs...

Butels draugs

— Nu, Jēkuop, tu akal i dūša!
— Un tou kas pa daļ, ka ta i?
— Tou treīpulisk suol šķuobas,
Un ceļgal luokas ka striķ!
— Es pats zin, kuo dar un kuo dares!
Man brandiš patik, tou siēvs.
— Kas tur var but — ņurkstet ar ļurbam,
Nikt dullam, kur vis tad paš muļķ!
— Tou siēvišķ vel skatas vīrsu,
Man brūt i šenķe uz plaukt...

Pie zilniecs

— Kuo kluš jūs tig ilg? Un tad skumig?
Vo rādas man nelabums kads?
— Bus labak, nekuo ja es netaiks:
Bus mierigs un priecigs tou prats...
— Teic taisnib, la but tā kas budams!
Vo driz jeb jauns vel es mīrs?
— Ne! Paūsars tig pulks tu vel redzes
Un beīgas bus nuosīrmais vīrs...

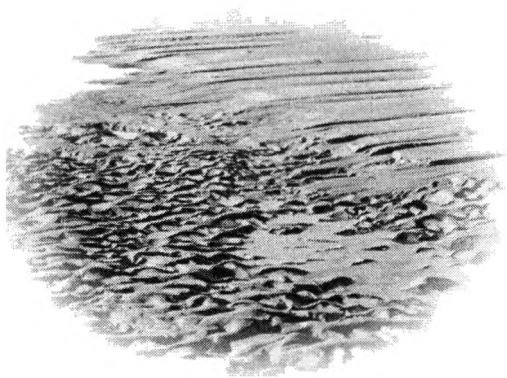
— Ka dzivas es? Un kuo es dares?
Bez draugim vo nepaliks tig?
— Tu izaugs; pulk siēvišķ teu mīles,
Bet laimīgs tu nebus necīg.

— Teic vis man! — Kas tou bus visdargak,
Tā nedzivais velenas iēs...
Nekad vel pie viņs lūpam
Tu nebus piedūries...

— Kur bus es? — Aī! Svešuma tala...
Un priekša bus uzens kads plats.
— Vo parnāks es? — Apukļam rasies,
Bet nepazīs seu tad vaīs pats...

— Kas te bus? — Vis citads bus palics,
Kur riēkštais tu, mālens bus pliks,
Tou plūm kur, ne celms vaīs nepūs,
Tou māi — diez maz atsmīnet tiks...

— Un kaps man? — Kur rad tou i simtim...
— Vo piemīnes man kadreiz kads?
— Tuo nepras! Un tuo es a neteiks!
— Teic! — Gŗūt, kam tuop uzputīgs prats.

Sentēviem

Jūsu es asins un daļa,
Jūsu šai saulē es nests,
Plaucis kā atvase zaļa,
Tikšu reiz blakus jums bests.

Tapu cik spēcā un labā,
Sirsnīgs vai cīniņos ciets,
Jums tas sen bijis jau dabā:
Esmu tik vēlins kāds zieds...

Māmiņas, sniedziet man roku,
Vectēvi, esiet man klāt,
Dzīvi kā dimanta loku
Palīdziet aizžvidzināt!

Māmuliņai

Uz savām jaunām rokām mani nesi, zīdu tavu krūti,
Kā tevi mīlēt beigt?
Tu vārdus pirmos, šļupstēju ko grūti,
Reiz mācīji man teikt...

Tu novakaros iežūžoji vecām, gaišām dainām,
Līdz saldi mīgu ciet,
Man raudot, dvašu pāri pūti sadauzītām vainām,
Un spēju drīz vien smiet.

Pa līčiem ziedu pilniem vadāji sev blakus
Un teici kā ko sauc,
Tu rādīji man melno burtu takus,
Lai tiek man daudz.

Tu mācīji man nelauzt zaļu zaru
Un skudrai tecēt ļaut —
Es, tevi klausījis, tik gaišs iet varu
Un draugus visur skaut...

Tu man līdz stundai, kurā kapos zvana
Un smilts pār mani krīt —
Bezgala dārga, mīļa, jaukā mana,
Zeltmāmuli!

Mirušajai

Tevi aprok šodien tālā kapsētā...
Es nevaru stāvēt pie tava zārka.
Bet tā labi:
Es neredzu nāvē klusušu vaigu,
Man tu smaidi kā bērns,
Un tavas bizes ir brūnas un smagas...

Tāli ceļi aizveda tevi.
Mēs nesastapāties vairs. Tāds mūžs.
Bet tā labi:
Mēs neredzējām viens otram neviena bāluša mata.
Tava balss skan man kā maiga meitenes čalošana,
Viegls tavs solis dip klausītavā pa grīdu.

Nevaru vērties tavās klusušās lūpās.
Tāds bargs mūsu mūžs.
Bet tā labi:
Trīcošus es dzirdu viņu čukstus,
Vārdus mīļus, tik mīļus...

Nevaru ielikt ziedu tavā saltajā rokā.
Tāds mūsu mūžs bargs.
Bet tā labi:
Siltas jūt mani pleci tavas delnas,
Maigus skārumus tumsā vaigi...

Nevaru noglāstīt pieri tavu auksto.
Tāds mūsu mūžs.
Bet tā labi:
Manas rokas jutīs vienmēr, vienmēr
Tavu krūšu smailumu tvirtu un karstu...

Tajā kapsētā neslīgšu ceļos nekad.
Tāds mūsu mūžs.
Bet tā labi:
Ne smilgas atcerēšos, bet nakti:
Tu slīgi manās, es — ziedošas meitenes rokās.

Tēvam

Ar palsu pelnu urnu
Melnš kuģis pār jūru reiz ies;
Tev blakus dzimtenes smiltīs
Tavs dēls tad apgulsies.

Tādas rindas reiz uzrakstīju, par veco dzimtenes
kapsētu domādams... Tagad dziļi aizkustināts lasīju
Tavas rindas par ziediem, ko Tu noliki uz mana tētes
atdusas vietas. Paldies Tev!

Vēstule Aleksandram Pelēcim 1970.g.*

* A.Pelēcis (1921—1995) — dzejnieks, dzīvoja Talsos,
«Ramaves» biedrs

Vecmāmiņa un meitas dēls

Neaproc mani šai svešajā kapsētā:
Te taisīs fabrikas un ielas simt asu platumā —
Manus kauliņus izmētās grāvmalā...
Aproc mani mūsu vecajos, labajos kapos...
Lielas egles tur augs simtiem gadu,
Putniņi dzīvos pa zariem,
Lejā upīte tecēs vizuļodama
Tūkstošiem gadu...

Lundā, 1987.gada 14.jūlijā

Vecā māja

Uz mūžu tevi atstājam.
Nekad pa pagalmu tavu
neskriesim vairs basām kājām,
nekad vairs ābeļzaros tavos
pēc augļiem nesniegsimies...
Vien kartīte ar bēdīgu krāsmatu
mums liks atminēties tevi,
bērnības skaistās dienas,
raudas pie mātes krūts,
pastaigas upes līcīšos,
kārķļu stabules pirmās...

Lundā, 1987.gada 15.jūlijā

Saturs

Ievadvārdi <i>Z.Klamanis</i>	5
Talsi <i>Sāms Silvidus</i>	9
Kādi gadījuma dzejoļi <i>Kārlis Draviņš</i>	17
Mūžības gaisma	18
Sērmūkšai	18
Tavas dienas	19
Pirmais marts	20
Dižajos Maksniekos	22
Dziesmu svētkiem beidzoties <i>V.Vizma</i>	23
Bargais laiks	24
Vecie kaimiņi	25
Mazais cilecišs abeļdarza	26
Peic gadim satiekuoties	27
Salns rit elēgij	28
Butels draugs	28
Pie zilniecs	28
Sentēviem	30
Māmuliņai	31
Mirušajai	32
Tēvam	33
Vecmāmiņa un meitas dēls	34
Vecā māja	34

821.174-1

Dr 172 **Draviņš, Kārlis**

Gadījuma dzejoļi / Z.Kalmaņa teksta apdare,
M.Arbidāna mākslinieciskais iekārtojums, R.Ivanova
fotoattēli. - Dižstende: A.Pelēča lasītava, 2002. - 36 lpp.

Ar manu darbu interesē par cilvēkiem
oni. Par šādām zinām patiesi prieks,
nes valodas un pagātnes notikumu pētī
bijusi tuva, un dažādām attiecīgām pro
is piemanties vienā un otrā rakstā. Pa
jāpniecījas vēl vairāk tāpēc, ka (kā
raksta par receptiem Stendes uzvārdi,
vi pats, lai kam, esat šī novada veco
īpašs.

Līdzas zinās un publicācijas būtu priekš
varīgi zināt, kāda tūmā speciālā izglītība
kāda virzienā iet tūmā intereses: nove
nes notikumi, sociālā dzīve, folklorā, izlo
nās pārmaiņās – vai vēl kas citi. Ja tūm
un iespējamu ar informāciju apm
iespējams, vārbiņi, kādus attiecīgus
arātnības norādes tūmā sagādāt. [Būtu
kuras sociālās tūmā pagātnes.] Man
āta rinda tieši Stendes un apkārtnes pētī
kas, nav neticams, varētu arī tūmā intere
kos, minēt tūmā:

Manā rakstā, kur (un ar kādām īpašībām)
Stendes glava elkleja, ko min akad. J.
ā darbā "Latvijas PSR ietvārdi" 1.1.2.

Kārlim Vadziņam-Vācietim
1967.gadā rakstītā
pastkarte

Kārlis Draviņš (1955)